

The Unlikely Chassid

Parashat Shlach – The Mekoshesh Eitzim

Sometimes Judgement is more important than Actions.

1. Bemidbar 15:32

וַיְהִיו בְּנֵי-יִשְׂרָאֵל בַּמִּדְבָּר וַיִּמְצְאוּ אִישׁ מִקִּשְׁשׁ עֵצִים בַּיּוֹם הַשַּׁבָּת:
וַיִּקְרִיבוּ אֹתוֹ הַמִּצְאִים אֹתוֹ מִקִּשְׁשׁ עֵצִים אֶל-מֹשֶׁה וְאֶל-אַהֲרֹן וְאֶל כָּל-הָעֵדָה:
וַיִּגִּיחוּ אֹתוֹ בַּמִּשְׁמֶר כִּי לֹא פָרַשׁ מִהַיַּעֲשֶׂה לוֹ:
וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל-מֹשֶׁה מוֹת יוֹמָת הָאִישׁ רְגוֹם אֹתוֹ בָּאֲבָנִים כָּל-הָעֵדָה מִחוּץ לַמַּחֲנֶה:

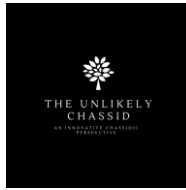
2. Rashi

ויהיו ... במדבר וימצאו. בגנותן של ישראל דבר הכתוב, שלא שמרו אלא שבת ראשונה, ובשניה בא זה וחללה (ספרי)
המצאים אתו מקשש. שהתרו בו ולא הניח מלקושש, אף משמצאוהו והתרו בו (שם; סנהדרין מ"א)
כי לא פרש מה יעשה לו. באיזו מיתה ימות, אבל יודעים היו שמחלל שבת במיתה (שם ע"ח)

SO WHO WAS THE MEKOSHESH?

3. Shabbat 96b

תנו רבנן: מקושש זה צלפחד, וכן הוא אומר: "ויהיו בני ישראל במדבר וימצאו איש וגו'", ולכלן הוא אומר: "אבינו מת במדבר", מה להלן צלפחד, אף כאן צלפחד — דברי רבי עקיבא. כאמר לו רבי יהודה בן בתירא: עקיבא, בין כך ובין כך אתה עתיד ליתן את הדין: אם כדבריהם — התורה כיסתו, ואתה מגלה אותו?! ואם לאו — אתה מוציא לעז על אותו צדיק

WHAT DID HE DO?

4. Chizkuni:

מקשש עצים ביום השבת

מר אמר מעביר ד'

אמות ברשות הרבים היה ומר אמר תולש היה ומר אמר מעמר היה בפרק הזורק

5. Siftei Chachamim

שלא שמרו אלא שבת ראשונה. פי' דאל"כ במדבר ל"ל, אלא ללמד מיד שבאו למדבר חלל זה את השבת ולא קודם לכן. והא דאמרינן בפרק כל כתבי (שבת דף קי"ח) אלמלא שמרו ישראל שבת ראשונה לא שלטה בהם אומה ולשון. י"ל דמדרשות חלוקים הם. והא דאמר רב יהודה אמר רב, כאשר ציוך, שבת ודינים במרה אפקוד, ש"מ שלא היה שבת ראשונה וכמו שהקשו התוספות. י"ל דרש"י נזהר מקושיא זו בפרשת בשלח שפירש שם שם לו, במרה נתן להם מקצת פרשיות שיתעסקו בהם שבת ופרה אדומה ודינים, משמע שהודיעם החקים ההם ולימד אותם כי עתיד הקב"ה לצוות אתכם בכך כמו שפי' הרמב"ן שם בפרשת בשלח, וא"כ לא נצטוו עדיין בשמירת מלאכת שבת כ"א ללמוד מצות השבת: (קצ"מ) ולענ"ד ל"ק כל עיקר ששם לא נאמר שעשו שום מעשה מלאכה אלא שיצאו ללקוט אבל לא לקטו שום דבר שלא חטאו במעשה כלל אלא שלא שמרו אותם במחשבתם, שלא נקרא זה חלול. לכ"א אלמלא שמרו ששמרו אותה במחשבה כבמעשה אז לא שלטה, אבל כאן אמרו ובא זה וחללה שחללה במעשה

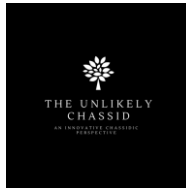
ARE THERE OTHER OPINIONS THAT SAY HE WASN'T SUCH A BAD GUY?

6. Targum Yonatan:

והו' בני ישראל שריין במדברא גזירת שבתא אשתמודע להון ברם קנסא דשבתא לא אשתמודע להון קם גברא מדבית יוסף אמר במימריה איזיל ואתלוש קיסין ביומא דשבתא ויחמון יתי סהדיא ויתנון למשה ומשה יתבע אולפן מן קדם יי וידון יתי ובכן אשתמודע קנסא לכל בית ישראל ואשכחו סהדיא ית גברא כד תליש ועקר קיסין ביומא דשבתא

7. Midrash Agadah

ד"א למה נסמכה פרשת מקושש לפרשת ציצית, שבשעה שאמר הקב"ה מקושש חייב מיתה, אמר משה לפני הקב"ה רבונו של עולם אין לו פשע בדבר זה, שמא היה בדעתו שלא ישכח את השבת ולשמור המצות שהוא יום השבת ואינו נושא תפילין עליו, לפי שאין חייבין בתפילין, ולא היה לו פשע שמא שכח שהוא שבת, אמר הקב"ה למשה כבר התרבו, שנאמר וימצא ואמרו לו שבת ולא שמע, ולכן

מחוייב סקילה, וממה שאמרת שאינו לובש תפילין אני אצוה לבני במצות שחייב להתעטף בציצית בשבת, ואז יהא מזכיר מצות שבת, כמו שנאמר וזכרתם את כל מצות ה' (פסוק ל"ט)

WHAT CAN WE LEARN FROM HIS EXPERIENCE?

8. Mei Hashiloach:

ויהיו בני ישראל במדבר וימצאו איש מקשש עצים ביום השבת. איתא בגמ' (מנחות נ"ט.) יש טעונות שמן ולבונה שמן ולא לבונה ולבונה ולא שמן. שמן מורה על תפארת לו מן האדם, היינו שיהיה האדם צדיק וטהור בעומק לבו ויהיה כוונתו לש"ש כמו שיתבאר במקומו [לעיל ח"א פ' וישב ד"ה ויהי ער], ולבונה מורה על תפארת לעושיה היינו שיהיה תפארת לאדם העושה לעיני אדם, והנה האדם צריך לראות שכל מעשיו יהיו תפארת לעושיה ותפארת לו מן האדם, אך לפעמים נמצא עת לעשות לה' שאין האדם צריך להשגיח על תפארת לעושיה רק שיהיה כוונתו לש"ש, כמ"ש (תהלים קי"ט, קכ"ו) עת לעשות לה' הפרו תורתך, ולפעמים זה הוא רצון הש"י, וגם לפעמים ימצא להיפך אף כי כוונת האדם הוא לש"ש אסור לעשות נגד התורה, וגם המקושש אף שהיתה כוונתו לש"ש כדאיתא במדרש [תרגום יונתן כאן] מ"מ נענש, כי אין רצון הש"י שהאדם יכניס עצמו בדבר כזה, רק לכשיאונה לידו דבר שיש לה תפארת מן האדם, אין צריך להשגיח על תפארת לעושיה ולא להכניס עצמו בזה לכתחילה, כי לכתחילה צריך לראות שימצא חן בעיני אלקים ואדם

9. Avot 2:1

רבי אומר, איזוהי דרך ישרה שיבר לו האדם, כל שהיא תפארת לעושיה ותפארת לו מן האדם